

CAMINS d'ATENEUS

Itinerari a peu per
Sant Pere de Ribes i Sitges

Diumenge 18 de juny de 2023

Ateneus visitats:
Casino Prado Suburense,
Els Xulius-Centre Social Ribetà i
Societat Recreativa el Retiro.

Un projecte de:

40 aniversari
Federació d'Ateneus
de Catalunya

Guies de la ruta: **Beli Artigas (Grup d'Estudis Sitgetans),
Jordi Fusté (El Retiro) i
Dolors Mola (Centre Excursionista Sitges)**

Què és Camins d'Ateneus?

Camins d'Ateneus és un projecte de la Federació d'Ateneus de Catalunya (FAC) que vol promoure el coneixement del territori català a través dels seus ateneus! El projecte organitza caminades localitzades en diferents barris o pobles, visitant els ateneus, antics ateneus, entitats associatives culturals o llocs d'interès relacionats amb aquests.

Aquest projecte el va començar la Delegació Territorial del Barcelonès, on es troben un gran nombre dels ateneus federats a la FAC i on es van realitzar rutes per barris com Gràcia, Horta i Sant Andreu. Gràcies a la bona rebuda d'aquestes rutes, actualment aquest projecte es duu a terme a tota Catalunya!

Les rutes estan obertes a tota la ciutadania, tant a persones que siguin del barri o poble que es visita com d'altres llocs de l'entorn. Volem contribuir a donar a conèixer les entitats que tenim als pobles i ciutats de Catalunya, la seva finalitat, els seus projectes de transformació i com podem participar-hi!

*L'activitat té un preu solidari de 5 € que es destina a un projecte social. En aquesta ocasió es tracta de la **Fundació Ave Maria**, de Sitges, que des de l'any 1987 ofereix atenció especialitzada a persones adultes amb discapacitat intel·lectual.*

La ruta (I)

La ruta, amb inici a Sant Pere de Ribes i final a Sitges, ens portarà a conèixer indrets d'interès d'ambdues poblacions, així com els 3 ateneus participants de la ruta.

LLOCS D'INTERÈS PER ON PASSAREM

CASTELL DE RIBES

Catalogat com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN). Representa l'origen mític de la població, documentat per primera vegada l'any 990.

Al llarg dels segles el castell va anar passant de mans entre senyors feudals, poders eclesiàstics, etc. fins que el 1620 va ser cedit al comú municipal.

Durant la primera part del segle XX i fins acabada la guerra civil, la torre del castell va tenir diferents usos, fins i tot el de calabós.

A la dècada de 1970, el ballari i castanyolista José de Udaeta, va recuperar el castell. Des d'aleshores, i fins la mort del ballari ja al segle XXI, el castell es convertirà en la seva residència i en un punt de trobada d'artistes d'arreu del món.

L'any 2021 l'Ajuntament de Sant Pere de Ribes inaugura la remodelació íntegra del castell, convertint-lo en el Centre d'interpretació del Patrimoni Cultural del municipi.

A més, l'edifici s'ha convertit en un espai generador d'activitats artístiques, com el Festival Udaeta – Castell de Ribes, que proposa i integra concerts, tallers i xerrades tant de producció pròpia com de coproducció amb les entitats i agents socials del municipi.

PONT DE LA PALANCA

L'origen del nom ve d'una palanca o llistó que s'utilitzava com a pont per unir el nucli de Sota-ribes i el de Ribes, a l'altra banda de la riera. Després es va construir un pont de fusta no gaire segur davant les grans rierades. El 5 d'abril de 1891 es va inaugurar el pont metàl·lic sobre la riera de Ribes, construït per l'arquitecte Bonaventura i Pollés, i finançat per Josep Ferrer i Vidal.

AUTÒDROM DE TERRAMAR

Construït l'any 1923, any en el que ja s'hi va celebrar el primer Gran Premi Internacional oficial a Espanya, va ser un dels primers autòdroms dels món.

Amb una llargada de 2km té forma ovalada. Actualment acull esdeveniments diversos, presentacions de marques i rodatges.

El mapa de la ruta

- S** Punt de sortida: Els Xulius
- 2** Castell de Ribes
- 3** Pont de la Palanca
- 4** Autòdrom de Terramar
- 5** Santuari del Vinyet

- 6** Fundació Ave Maria
- 7** Carrer de l'Illa de Cuba
- 8** Societat Recreativa el Retiro
- A** Arribada: Casino Prado Suberense

4

5

7

A

SANTUARI DEL VINYET

El santuari de la Mare de Déu del Vinyet es troba documentat des de l'època medieval. L'edifici actual és del segle XVIII i s'hi conserven alguns vestigis d'etapes anteriors, com la inscripció de l'any 1552 a la porta lateral d'accés. És un indret on s'hi fan molts actes populars i els casaments hi són habituals.

Inclòs a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

FUNDACIÓ AVE MARIA

És una institució privada sense afany de lucre, reconeguda per la Generalitat de Catalunya, que des de l'any 1987 ofereix atenció especialitzada a persones adultes amb discapacitat intel·lectual. Actualment, les seves activitats beneficien a més de 800 persones.

La fundació està situada a l'edifici de la Vil·la Havemann. Construïda el 1906 per l'arquitecte J.L. Calvo i posteriorment reformada per l'arquitecte Josep Domènech i Estapà, que va canviar l'estructura de les obertures i la decoració exterior. Va ser un encàrrec del matrimoni format per la sitgetana Ursicina Sanahuja i el seu espòs d'origen alemany, el Sr. Havemann, en tornar al poble natal d'ella després de fer fortuna a "les Índies".

CARRER DE L'ILLA DE CUBA

El nom del carrer ja és una clara referència a les terres que van aportar nous horitzons i fortuna a diversos sitgetans emprenedors.

Les construccions que hi trobem, de gran bellesa i sumptuositat, daten de finals de s.XIX i principis de s. XX.

Hi destaquen la Casa Bonaventura Blay, obra de l'arquitecte Gaietà Buïgas, la Casa Josep Carbonell, la Casa Manuel Planas i la Casa Francesc Bartrés, terratinent vinculat a la indústria sucrera que va morir a l'Havana.

Els ateneus de la ruta

Casino Prado Subense

Entitat fundada l'any 1877 amb la finalitat de fomentar la cultura i proporcionar als seus associats les activitats pròpies de caràcter cultural, lúdic i recreatiu.

El Prado, com se'l coneix popularment, s'estructura en més de 15 seccions: Cineclub Sitges, Caramelles, Carnaval, Espai de Dansa, Escola de Pintura, Prado Jove i els Pastorets, entre d'altres.

La seva seu està inclosa al Catàleg del Patrimoni Arquitectònic de Sitges. L'any 2017 va rebre la creu de Sant Jordi, i actualment compta amb pràcticament un miler de socis.

Els Xulius – Centre Social Ribetà

Entitat dinamitzadora del teixit associatiu de Sant Pere de Ribes, nascuda l'any 1980.

Les seccions que actualment formen Els Xulius, les dinamitzadores de l'entitat, són L'Esplai Els Xulius, l'Agrupació Pessebrista, la secció d'Excursionisme, el Pessebre Vivent i Farra i Acció.

Les principals activitats festives de l'entitat són el festivalet del Monocicle, la festa de Sant Miquel, les trobades de convivència, les activitats de Nadal (pessebrisme i pessebre vivent), les de festa major, carnaval, Pasqua (caramelles), Sant Jordi i el cicle Música al Castell.

Societat Recreativa el Retiro

Entitat fundada el 1870 que té com a finalitat fomentar la cultura i les activitats de caràcter lúdic i recreatiu. El 2017 se li va concedir la Creu de Sant Jordi.

Compta, entre d'altres, amb un Saló Teatre que fa a la vegada de Cinema, La Cava Club, Caixa Escènica o Escola de Música i els famosos Jardins del Retiro.

Hi destaquen també les activitats de Festa Major, Festes de Nadal (Quinto de Nadal), Carnaval (Quinto de Carnaval, Balls i Xatonades, Colles del Retiro) i les Caramelles. Participa també en el Festival Internacional de Cinema Fantàstic, sent-ne una de les seues històriques i en les Festes del Corpus de Sitges.

Casino Prado Suberense
C/ Francesc Gumà, 6-14
08870 Sitges
T. 93 894 31 10
casino@casinoprado.cat

@casinoprado_1877
 casinoprado
 @casinoprado
casinoprado.cat

Els Xulius- Centres Social Ribetà
C/Major, 13
08810 Sant Pere de Ribes
T. 93 814 67 12
xulius@ribes.org

@elsxulius
 elsxulius
 @xulius
fomentmartinenc.org

Grup d'Estudis Sitgetans
C/ d'en Bosc, 9.
08870 Sitges
T. 93 894 18 16
grupdestudissitgetans@gmail.com

@GESitgetans

Societat Recreativa el Retiro
C/Àngel Vidal 17-23. 08870 Sitges
T. 93 894 01 37
elretirositges@gmail.com

@elretirositges
 retiro.sitges
 @elretirositges
elretirositges.com

Castell de Ribes

Un projecte de:

40
aniversari

Federació d'Ateneus de Catalunya

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya

Diputació Barcelona

CCEPC
Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana